

PRT 316 – MISIR ARKEOLOJİSİ

PRT 316 - MISIR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasıf Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Vasıf Şahoğlu

Ders 5: Nagada II Dönemi

Ankara Üniversitesi

Dil ve Tarih – Cođrafya Fakóltesi

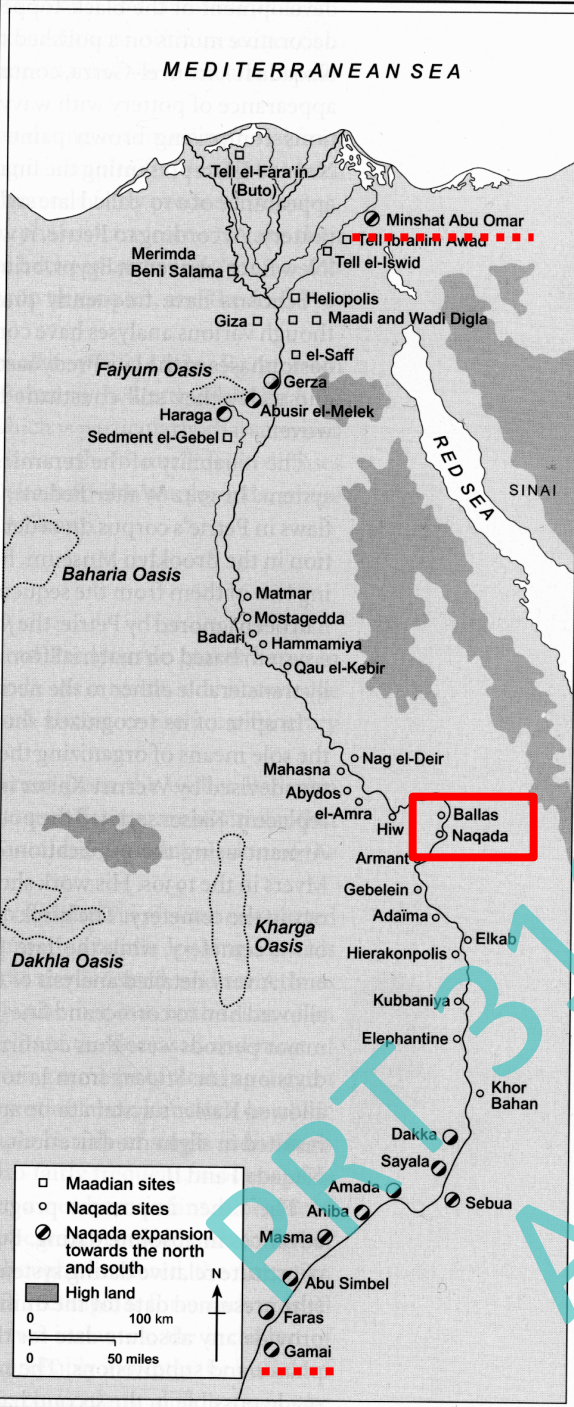
Arkeoloji Bölümü

Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi Anabilim Dalı

NAGADA II DÖNEMİ M.Ö. 3500 – 3200 Tabaka 39-60

Sülaleler Öncesi Dönem Kronolojisi
NAGADA I (AMRATIAN) – M.Ö. 4000-3500.....30-38
NAGADA II (GERZEAN) – M.Ö. 3500 – 3200.....39-60
NAGADA III - M.Ö. 3200 – 3000.....61-80

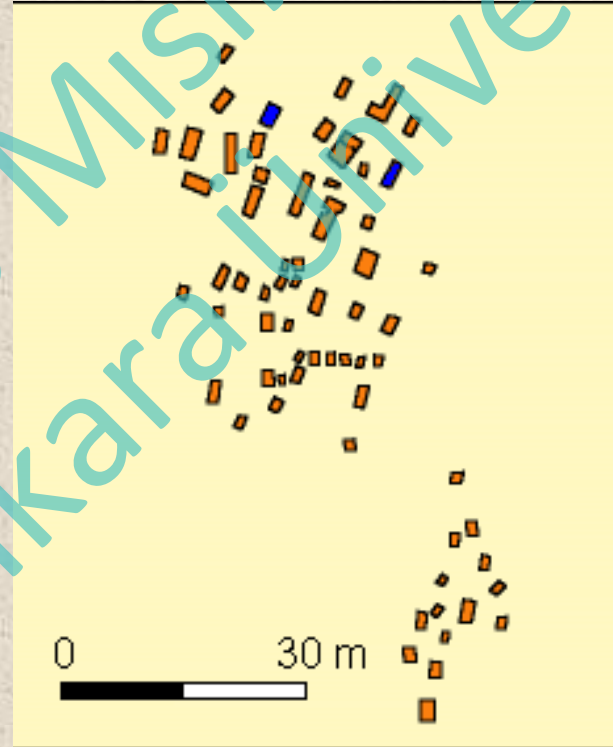
Nagada II döneminde çok büyük değişimler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu değişimler Nagada I kültürünün çekirdek bölgesi içerisinde meydana gelmiştir. Bu açıdan bu değişimleri, bir çeşit kültürel kesinti olmaktan çok kültürün gelişimi olarak adlandırmak gerekmektedir. Nagada II döneminin en önemli özelliği bu dönemdeki kültürün çok geniş bir alana yayılmasıdır. Nagada II kültürü, çekirdek bölgesi olan Nagada'dan kuzeyde Delta'ya kadar (Minshat Abu Omar) , güneyde ise Nubia Bölgesine kadar uzanmıştır.

NAGADA II DÖNEMİ M.Ö. 3500 – 3200 Tabaka 39-60

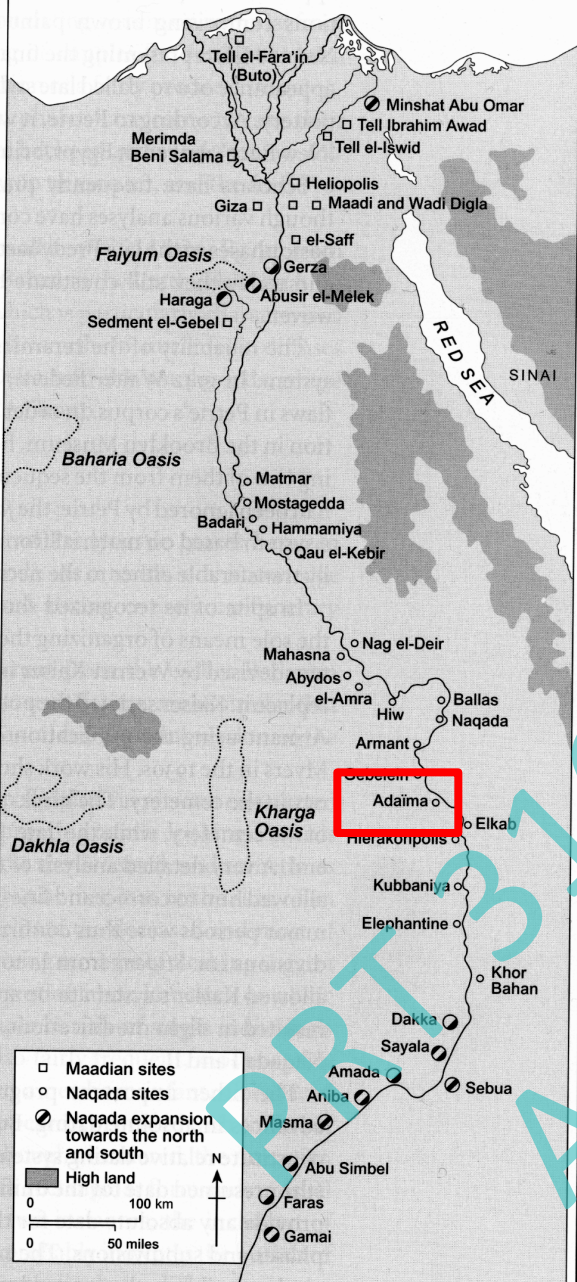
Ölü gömme geleneklerinde bir önceki döneme nazaran çeşitli farklılıklar meydana gelmiştir. Bunların en önemlisi, bu dönemde mezarların boyutlarının büyüerek çok daha özenli bir şekilde yapılması, ayrıca bu mezarlar içerisine birden çok insan gömülerek mezar eşyalarının da sayıca artmasıdır. Nagada'daki T mezarlığı ve Hierakonpolis'deki 100 nolu mezar bu durumu yansıtan en güzel örneklerdir.

Bu dönemde ilk kez görülen bir özellik, bazı cesetlerin şeritler halinde keten kumaşı ile sarılmasıdır. Bu türde bir erken mumyalama örneği, 1990'lı yıllarda Yukarı Mısır'da Hierakonpolis yakınlarındaki Adaima'daki bir mezarda tespit edilmiştir.

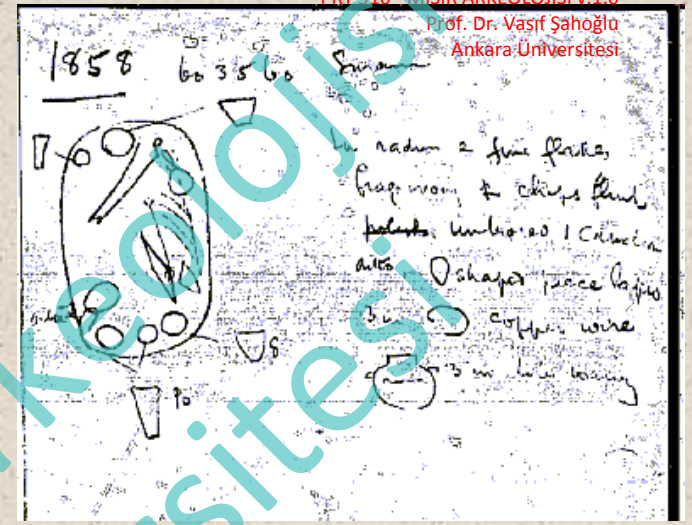
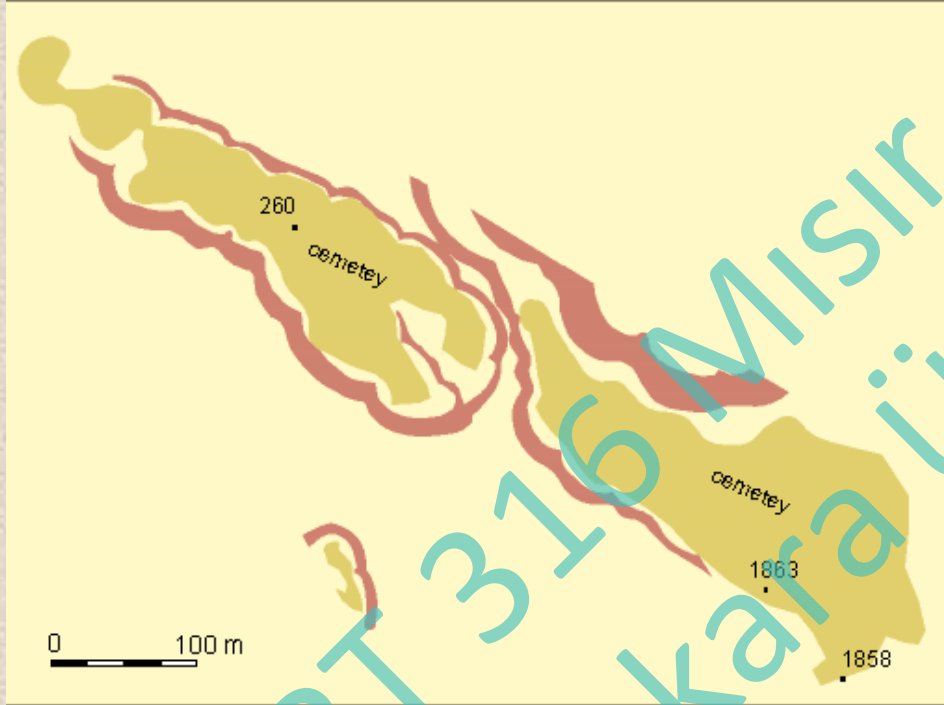
Nagada T Mezarlığı

MEDITERRANEAN SEA

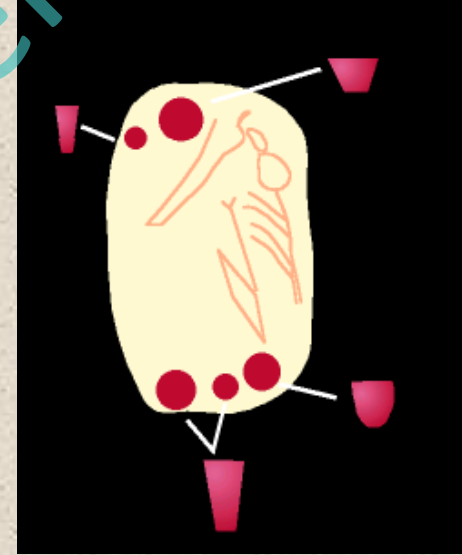

NAGADA II DÖNEMİ M.Ö. 3500 – 3200 Tabaka 39-60

Nagada Mezarlığı

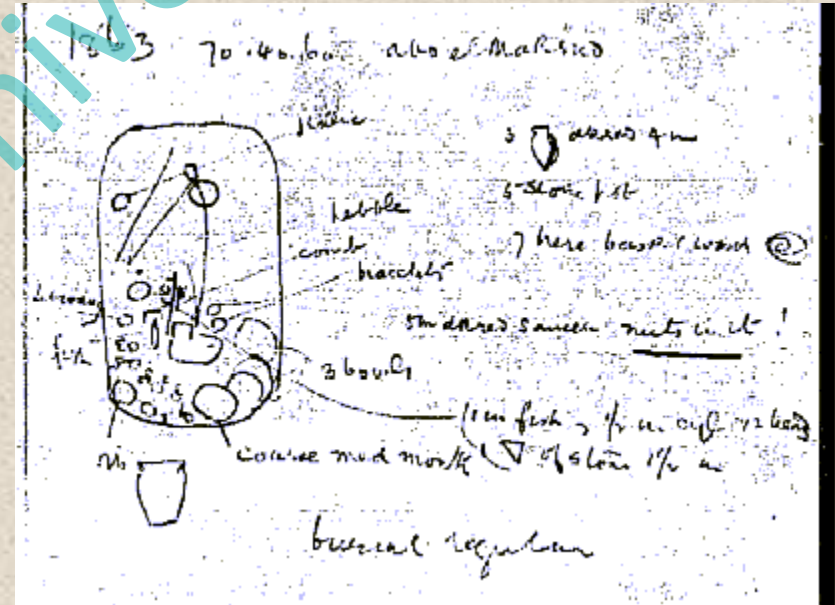
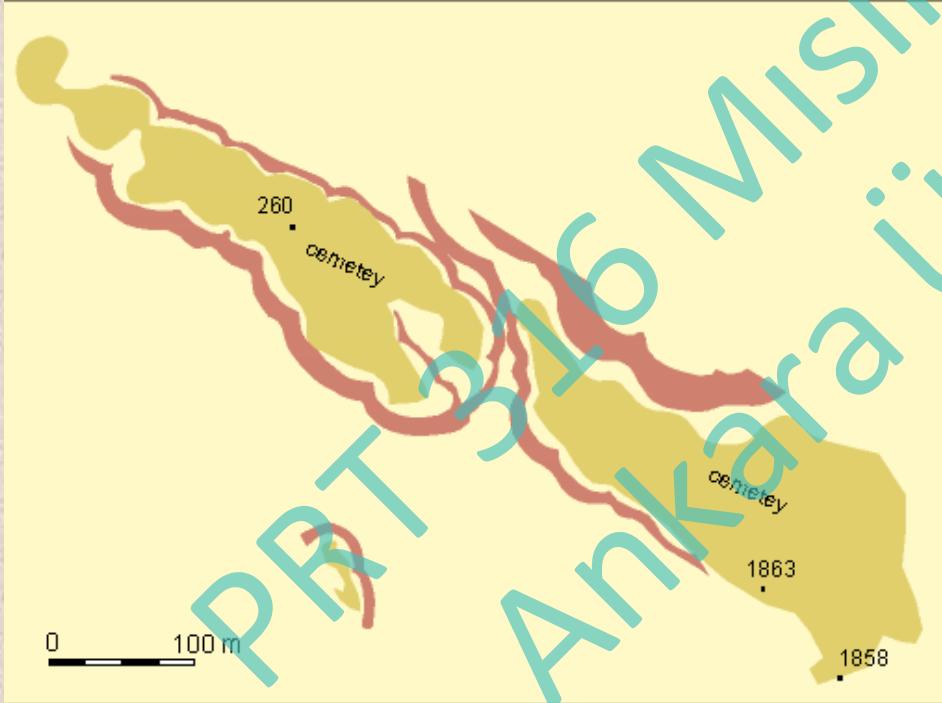
Nagada 1858 Nolu mezar

Nagada II Dönemi mezarlıkları çok farklı mezar tipleri içerir. Bunlar, içerisinde yok denecek kadar az mezar eşyası olan küçük basit oval çukurlardan, seramik küplerden oluşan mezarlara veya kerpiçlerle ara bölmelere bölünerek bir kısmı ölüünün gömüldüğü alan diğer kısım da mezar eşyalarının bulunduğu alan şeklinde düzenlenen mezarlar sayılabilir. Bu türler dışında ahşaptan veya güneşte kurutulmuş kilden yapılan tabut şeklinde mezarlar da bu dönemde ortaya çıkmaktadır.

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada Esas Mezarlık Alanı

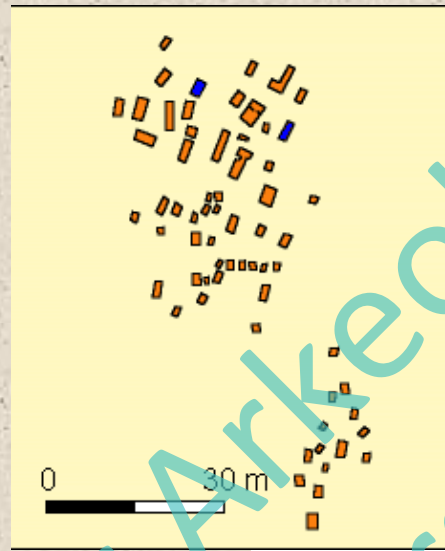

Nagada, 1863 Nolu Mezar

NAGADA II DÖNEMİ

M.Ö. 3500 – 3200

Tabaka 39-60

Nagada II mezarları genellikle basit olup tek gömü içermektedir. Ancak, zamanla beş kişiye kadar çıkabilecek sayılarda olan çoklu mezarların sayısında artış olmuştur. Ölü gömme seremonilerinde bu dönemden itibaren daha karmaşık bir durum gözlenir. Buna göre bazı ölülerin vücutlarını belli kısımları kesilmektedir. Bu uygulama daha önceki dönemlerde karşımıza çıkmayan yeni bir uygulamadır.

Örneğin Nagada'da T-5 nolu mezarda, sıralar halinde uzun kemikler ve 5 tane kafatası mezar duvarının kenarına yerleştirilmiştir. Adaima'da, bazı kafataslarının vücuttan özellikle ayrılmış olduğu görülür.

Nagada ve Adaima'daki bu örnekler, çok yaygın olmasa da ilerleyen derslerde, Erken Süllaleler döneminde Abydos'ta karşımıza çıkacak olan toplu insan kurbanlarının bir çeşit öncüsü olarak değerlendirilebilir.

Nagada T Mezarlığı – 5 Nolu Mezar
Tabaka 50

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada II Dönemi (Gerzean)
Nagada T Mezarlığı
Zengin Mezarlar

Nagada T Mezarlığı – 16 Nolu Mezar
Tabaka 61 M.Ö. 3300 Yılları

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada II Dönemi (Gerzean)
Nagada T Mezarlığı
Zengin Mezarlar

Nagada T Mezarlığı – 16 Nolu Mezar
Tabaka 61 M.Ö. 3300 yılları

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

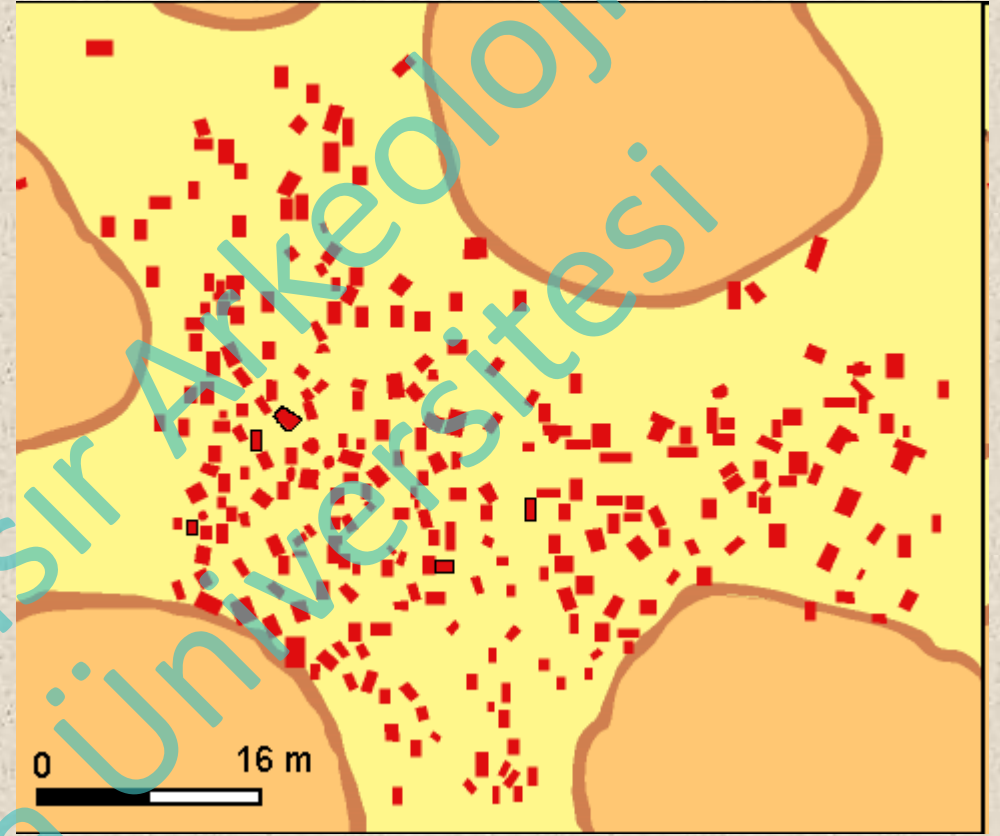
NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada II Dönemi (Gerzean)
Gerzeh Mezarlığı

Prof. Dr. Mustafa Özlü v.1.0
Prof. Dr. Vasi Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

Gerzeh 58 Nolu Mezar
Tabaka 58
c. M.Ö. 3300

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada II Dönemi (Gerzean)
Gerzeh Mezarlığı

Gerzeh 67 Nolu Mezar
Tabaka 52-63
c. M.Ö. 3300

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

PRT 316 Mısır Arkeolojisi
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

Nagada II Dönemi
Adaima'da Açığa çıkarılan bir ikili mezar

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Bu dönemde yeni seramik türleri ilk kez ortaya çıkmaya başlar. Birinci grup, daha çok kaba veya pürüzlü yüzeye sahip seramik olarak adlandırılan ve bu döneme ait mezarlarda ortaya çıkan örneklerdir. Bu malzeme daha sonraları yerleşmelerde özellikle günlük hayatla bağlantılı olan kontekslerde ele geçmiştir.

Kaba yüzeyle seramik

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahöğlü
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

İkinci seramik grubu Marl Ware olarak adlandırılan kırmızı seramik türüdür. Bu örnekler, kısmen Nil Vadisi yerine daha çok çöl vadilerinden alınan kalkerli kil ile yapılmaktadır. Bu seramik türü bazen krem rengi astar üzerine ok – kahverengi renklere boyayla bezenmektedir.

Marl Ware olarak adlandırılan bu seramik üzerinde iki farklı bezeme grubu görülür. Birincisi geometrik motifler (üçgenler, şevronlar, spiraller, dama tahtası veya dalgalı hatlar) ikincisi ise konulu motiflerdir. Konulu tasvirler yaklaşık olarak 10 farklı konu etrafında dönmektedir ve bu sembolik tasvirlerin tam olarak neyi temsil ettiği tam olarak anlaşılmış değildir.

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Konulu tasvirlerde en sık rastlanan sahne, teknelerdir. Bu tasvir sayesinde nehrin Nagada uygarlığındaki önemi vurgulanmaktadır. Bu durumda Nil Nehri sadece içerisinden ve çevresinden avcılık yapılan ve ovaya bereket getiren bir nehir olmaktan çıkarak Kuzey ve Güney Mısır ile doğu ve Batı Mısır arasındaki ilişkilerin güçlenmesinde e çok önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Teknelerin kullanımı sayesinde Kuzeyle güney arasındaki bağlantılar artmış ve Nagada II döneminden itibaren bu kültür çok geniş bir alana yayılabilmiştir.

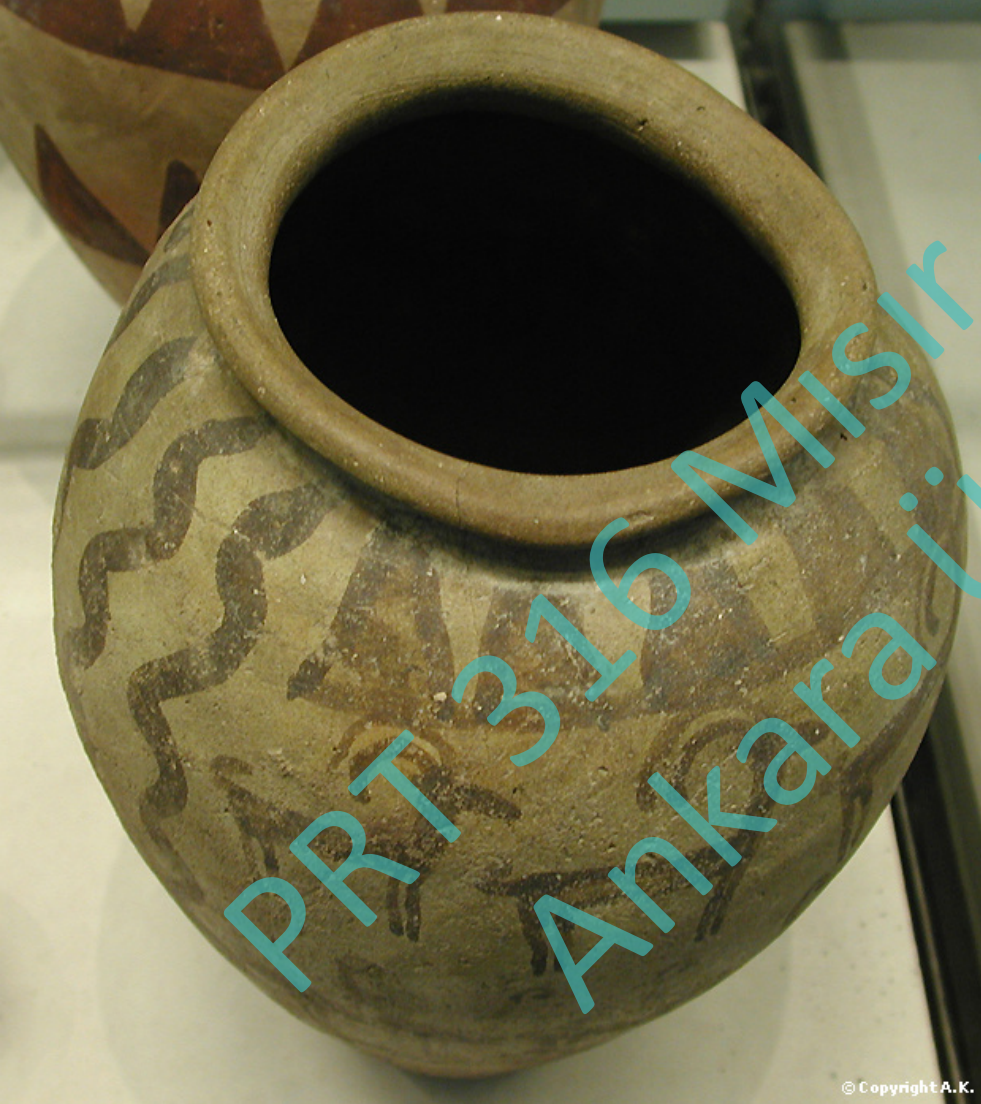
PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoglu
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

Hayvan motifleri ve geometrik motiflerle bezeli Marl Seramik örnekleri

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

© Copyright A.K.

© Copyright A.K.

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

NAGADA II DÖNEMİ M.Ö. 3500 – 3200 Tabaka 39-60

Taş Kaplar

Nagada II döneminden itibaren, taş işçiliğinde önemli bir gelişme yaşanmaktadır. Farklı kireçtaşları, alabaster, mermer, serpentine, bazalt, diorit türü taşlar, Nil Nehri boyunca ve çöl içerisinde özellikle de Wadi Hammamat bölgesindeki taş yataklarından elde edilmekteydi. Taş işçiliğinde gittikçe gelişen teknolojiler ve yöntemler firavunlar dönemi Mısır sanatının oluşumunda büyük bir katkı sağlamıştır.

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

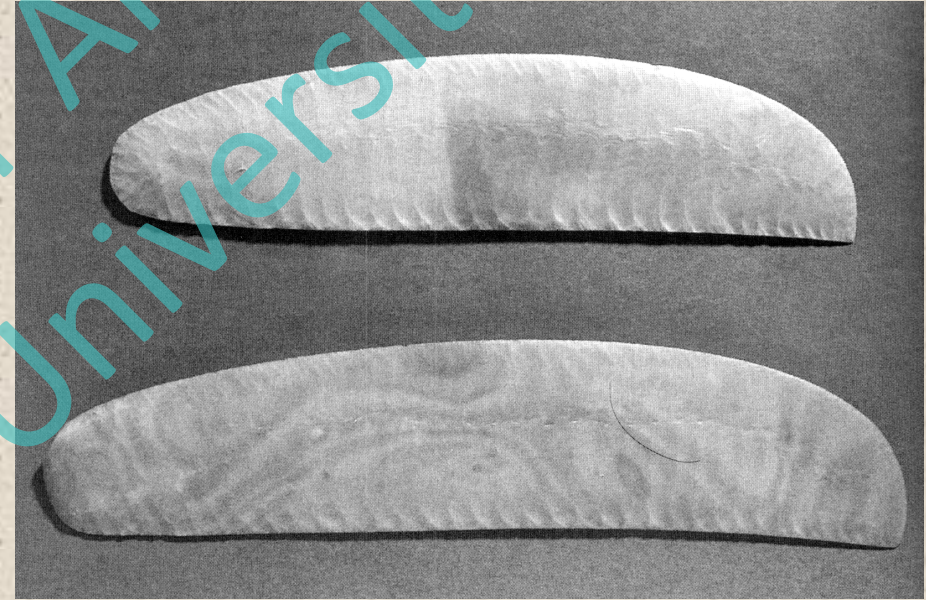
Bu dönemde taş kapların seramik teklitlerinin de olduğu görülmektedir.

Taş Kaplar

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

Bu dönemde yapılan ve üzerlerinde oluklar şeklinde yontma izleri bulunan çakmaktaşı aletler, dünyada bu kalitede başka eşi benzeri olmayan bir üretimi yansıtmaktadır.

NAGADA II DÖNEMİ
M.Ö. 3500 – 3200
Tabaka 39-60

Nagada II Dönemi
Kozmetik Paletler

PRT 316 - MİSİR ARKEOLOJİSİ v.1.0
Prof. Dr. Vasif Şahoğlu
Ankara Üniversitesi

4240

4374

Kozmetik paletlerin sayısı bu dönemden itibaren artık azalmaya başlamıştır. Bunların formları tekrar basit dikdörtgen formlara dönmeye başlamıştır. Ancak formları basitleşmesine rağmen bu kez bu paletler üzerindeki bezemelerde kabartma olarak yapılmış tasvirler ortaya çıkar ki bu örnekler özellikle Nagada III döneminde göreceğimiz konulu tasvirlerin de bir çeşit hazırlayıcısıdır.

NAGADA II DÖNEMİ

M.Ö. 3500 – 3200

Tabaka 39-60

Nagada II dönemi sanatına genel olarak baktığımızda, bu dönemde artık özellikle elit olarak adlandırılabilen insan grubu için çalışan özel bir sanatçı grubunun oluşmaya başladığı görülmektedir. Bu dönemde artık zanaatkarlar, atölyeler ve tüccarların bulunduğu belli bir organizasyon şemasına sahip yerleşmelerin olduğu anlaşılmaktadır.

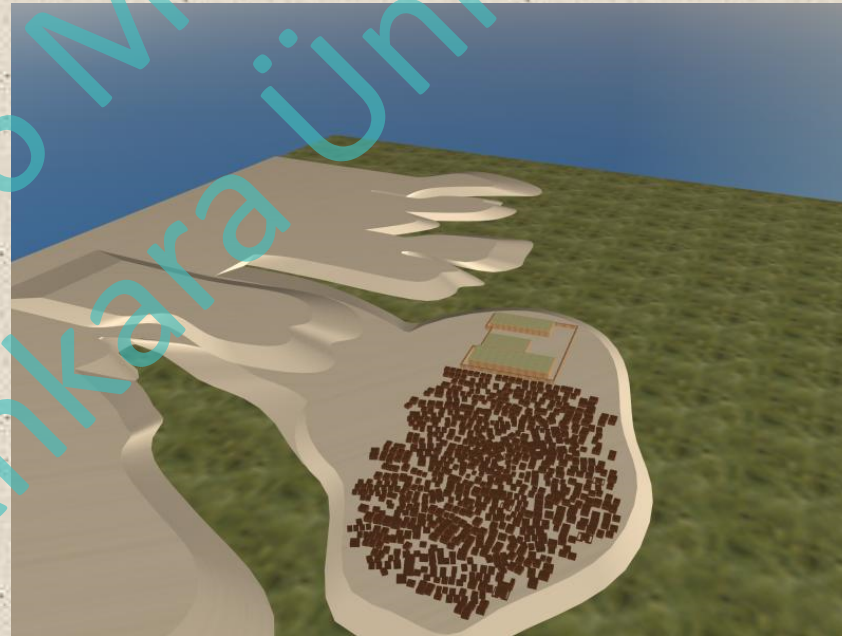
Bu yerleşmelerin meydana gelmesinde Nil nehrinin rolü büyüktür. Örneğin dönemin en önemli merkezlerinden birisi olan Hierakonpolis, nehrin hemen çevresinde yer almaktadır. Böylece Nil nehrinin suyu kullanılarak bir yandan da tarım yapılabilirdi.

Tüm Nil vadisi, dizi halinde küçük yerleşmelerden oluşuyor olmalıydı ancak Nil Nehrinin taşkınları yüzünden bu yerleşmeler ya tamamen yok olmuş ya da alüvyon altında kalmıştır. Bu yerleşmelerin varlığı bu gün için bunların mezarlıkları sayesinde bilinmektedir.

BU dönemde Yukarı Mısır'da 3 büyük kent ortaya çıkar. Bunların birincisi Nagada, Wadi Hammamat'ın ağzında yer alır. Daha güneydeki Hierakonpolis, ile Mısırın ilk firavunlarının mezarlarının bulunduğu Abydos ise diğer iki şehri oluşturur.

NAGADA II DÖNEMİ M.Ö. 3500 – 3200 Tabaka 39-60

Nagada'da iki büyük iskan bölgesi tespit edilmiştir. Bunlar Güney şehir ve kuzey şehir olarak ikiye bölünmüştür. Güney şehirde kerpiçten yapılan 50x30m boyutlarında büyük bir yapı tespit edilmiştir. Bu yapı olasılıkla krali bir yapı veya bir çeşit mabet olarak inşa edilmiş olabilir. Bu büyük yapının daha güneyinde bir çevre duvarıyla çevrili dikdörtgen yapılar açığa çıkarılmıştır. Çevre duvarı ve dikdörtgen yapılar, Nagada II kültürünün en karakteristik mimari özelliklerini oluşturur.

Nagada
Güney Şehri

